MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH A. FILLETTI

ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA

Seduta tat-22 ta' April, 2004

Numru 13/2002

Ir-Repubblika ta' Malta

v.

Dominic Bonnici

Il-Qorti:

Dan hu appell minn sentenza preliminari moghtija mill-Qorti Kriminali fil-5 ta' Jannar, 2004 fuq eccezzjoni preliminari sollevata mill-akkuzat Dominic Bonnici fir-rigward tat-tieni kap tal-Att ta' Akkuza. Jigi precizat li originarjament, bin-nota tieghu tad-9 ta' Settembru, 2002, l-akkuzat kien issolleva hames eccezzjonijiet preliminari, izda fl-udjenza tad-9 ta' Ottubru, 2003 erbgha minn dawn

l-eccezzjonijiet gew irtirati b'mod li baqghet biss l-ewwel eccezzjoni li tghid testwalment hekk:

"Illi fl-ewwel lok in-nullita` tat-tieni Kap tal-Att tal-Akkuza limitatament in kwantu jikkwalifika s-serq bhala aggravat bil-vjolenza (sekwestru ta' persuna) stante li ma jissodisfax ir-rekwiziti tal-Artikolu 598(c) tal-Kap. 9 in kwantu mkien ma jfisser il-fatti li jikkostitwixxu r-reat ta' serq aggravat bil-vjolenza meta tali vjolenza tkun fil-forma ta' sekwestru ta' persuna."

L-ewwel Qorti iddecidiet il-vertenza hekk:

"Illi fil-kors tat-trattazzjoni orali l-abbli prosekutur issottometta li l-att tal-akkuza kien fih ir-rekwiziti mehtiega ghaliex bil-kelma "immobilizzawhom" hu ried ifisser li rabtuhom b'mod li ma hallewhomx jiccaqilqu u li dan kien jammonta ghal sekwestru ghaliex b'hekk il-hatja hadu pussess mill-liberta` tal-vittmi tar-reat.

"Id-difiza rribattiet li din mhux kwistjoni ta' xi tfisser il-kelma "immobilizzawhom", ghax il-prosekuzzjoni fil-parti espozittiva tal-kap tal-att tal-akkuza trid tispjega il-fatti tar-reat .

"Ikkonsidrat;

"Illi l-artikolu 589(c) tal-Kap. 9 jiddisponi li l-Att tal-Akkuza ghandu "inter alia" *"ifisser il-fatti li jikkostitwixxu r-reat, bil-partikolaritajiet li jkunu jistghu jinghataw dwar iz-zmien u l-lok li fihom ikun sar il-fatt u dwar il-persuna li kontra taghha r-reat ikun sar, flimkien mac-cirkostanzi kollha li, skond il-ligi u fil-fehma tal-Avukat Generali, jistghu ikabbru jew inaqqsu il-piena".*

"Illi t-tieni kap tal-att tal-akkuza jittratta l-akkuza ta' serq aggravat "inter alia" bis-sekwestru tal-persuna u l-Prosekuzzjoni ssostni li ghall-iskop ta' din il-kwalifika kien bizzejjed ghaliha li fil-parti ezpozittiva tuza il-kelma "immobilizzawhom" u li b'hekk tkun issodisfat il-vot tal-ligi li tfisser il-fatti li jikkostitwixxu din il-kwalifika tar-reat ta' serq.

"Illi l-artikolu 262(1)(a) tal-Kap. 9 li jiddefinixxi r-reat ta' serq kwalifikat bil-vjolenza jiddisponi biss li jkun hemm tali kwalifika meta s-serq isir flimkien ma omicidju, ma offiza fuq il-persuna jew **ma sekwestru tal-persuna**, ecc. bla ma jghid x'inhu is-sekwestru tal-persuna.

"L-artikolu 86 tal-Kodici Kriminali, imbaghad, jghid li jkun hati tar-reat ta' sekwestru ta' persuna : "…kull min, bla ordni skond il-ligi ta' l-awtorita` kompetenti, u barra mill-kazijiet li fihom il-ligi taghti s-setgha lill-privat li jarresta lill-hati, jarresta, izomm jew jissekwestra lil xi persuna kontra l-volonta` taghha jew jaghti l-post biex fih din il-persuna tigi arrestata, mizmuma jew issekwestrata…"

"Illi l-**Professur Sir Anthony Mamo** (Notes on Criminal Law [1953 edit.] [Part. II p. 40]) meta ikun qed jittratta l-element materjali tar-reat in kwistjoni jghid :-

""the words "arrest" "detention" and "confinement" are not synonymous: each indicates a special manner in which an attempt can be made on personal liberty : "Il reato preveduto nell'articolo 169 (our Section 86) esiste sia quando alcuno si fermi nel mentre che agisce o camina; sia quando si faccia rimanere suo malgrado in quell luogo ove si trova; si quando finalmente si trasporti da un luogo ad un altro." (ROBERTI – ibid , para 323) …Thus a person may be arrested without being incarcerated or confined in any place; ***or may be detained in his own house without having been previously arrested."***

"Illi ma hemmx dubju li l-kelma "immobilizzawhom" , kelma mehuda mill-lingwi romanzi "romance languages" bhat-Taljan u l-Franciz ghandha il-konnotazzjoni , fost ohrajn , li ixxekkel persuni b'mod li ma thallihomx jiccaqilqu liberament . Hekk fil-lingwa Franciza il-verb "immobiliser" hu defenit bhala *"render immobile . Priver de moyens d'agir*" (**Petit Larousse Illustre' – Nouveau Dictionnaire Encyclopedique**, p. 490) u bl-Ingliz il-verb "to immobilize" gie defenit bhala verb transittiv : *"fix immovably" u "make incapable of being shifted"* **("The Oxford English Dictionary**" . p.567). L-istess sinifikat jinghata fil-lingwa

Taljana u dan it-terminu jintuza ta' spiss fir-rapportagg tal-"cronaca nera" fil-mezzi tax-xandir u fl-istampa Taljana .

"Illi hu minnu li l-Prosekuzzjoni forsi setghet kienet inqas telegrafika meta giet biex tiddeskrivi l-atti li skondha wasslu biex sehhet il-kwalifika tas-serq bis-sekwestru tal-persuni vittmi tar-reat, pero` din il-Qorti thoss li ghalkemm b'mod mill-aktar xott, il-vot tal-ligi gie sodisfatt u zgur li ma jistax jinghad li dan iwassal ghan-nullita` tal-att tal-akkuza.

"Di fatti fil-parti espozittiva tat-tieni Kap hemm id-dettalji kollha ta' lok , data u hin meta sar is-serq, l-isem tal-vittmi tal-istess kif ukoll cirkostanzi ohra li jistghu ikabbru il-piena. Di fatt l-istess paragrafu isemmi li "wara li b'tape rabtu l-istess konjugi Grima, immobilizzawhom u fgawhom bl-intenzjoni li joqtluhom u b'hekk ikunu fil-kumdita` li jwettqu il-hsieb taghhom li jisirqu dak li jsibu fl-istess dar ta' abitazzjoni". Dawn il-fatti kif esposti, fil-fehma tal-Avukat Generali, kienu bizzejjed biex ifissru ix-xorta tar-reat ta' serq , kif kwalifikat "inter alia" bis-sekwestru tal-persuna.

"Din il-Qorti ghalhekk hija tal-fehma li – ghalkemm b'mod ekonomiku u parsimonjuz – il-fatti li jikkostitwixxu r-reat ta'serq kwalifikat bil-vjolenza – sekwestru tal-persuna – kontemplat fit-tieni kap tal-att tal-akkuza gew imfissra fil-parti espozittiva tal-istess kap.

"Konsegwentement u ghall-motivi fuq imsemmija il-Qorti qed tichad l-ewwel u l-unika eccezzjoni rimanenti tal-akkuzat u tastjeni milli tiehu konjizzjoni tal-eccezzjonijiet l-ohra stante li dawn gew irtirati w tordna l-prosegwiment tal-kawza , b'dana li qed tiddifferixxi l-istess "sine die" sabiex tigi appuntata biex tinstema' bil-gurija meta jmissha t-turn skond il-ligi."

Minn din is-sentenza appella l-akkuzat Bonnici b'rikors datat 8 ta' Jannar, 2004. Bazikament l-appellant baqa' jikkontendi li fil-parti espozittiva tat-tieni Kap ta' l-Att ta' Akkuza l-Avukat Generali ma ssodisfax il-vot ta' l-Artikolu 589(c) tal-Kodici Kriminali ghal dak li jirrigwarda l-kwalifika tas-serq bil-vjolenza konsistenti fis-sekwestru tal-persuna.

Skond l-appellant, l-Avukat Generali kellu jaghti mhux biss il-partikolaritajiet, cioe` il-fatti, li jammontaw ghas-serq izda wkoll il-fatti li jammontaw ghall-kwalifika ta’ dak is-serq, fatti, cioe`, li jammontaw ghal sekwestru tal-persuna.

Din il-Qorti tara li dana l-appell huwa wiehed fieragh. Jibda biex jinghad li fit-tieni Kap ta’ l-Att ta’ Akkuza l-appellant qed jigi akkuzat b’serq kwalifikat bil-vjolenza (omicidju volontarju **u** sekwestru tal-persuna), mezz (ghata tal-wicc), valur (aktar minn mitt lira izda anqas minn elf lira), hin u lok (dar ta’ abitazzjoni). L-appellant qed jikkontesta dana l-Kap – in linea ta’ eccezzjoni preliminari – mhux in kwantu ghall-kwalifika ta’ l-omicidju volontarju jew xi kwalifika ohra, izda biss in kwantu ghal dik tas-sekwestru tal-persuna. Ghandu jigi wkoll precizat li l-akkuzat jidher li zvija kompletament lill-ewwel Qorti bl-insistenza tieghu fuq l-Artikolu 589(c) tal-Kodici Kriminali. Huwa veru li din id-disposizzjoni tghidlek x’ghandu jkun fiha l-parti espozittiva tal-Att ta’ Akkuza (jew ta’ kull Kap tal-Att ta’ Akkuza meta dan ikun maqsum f’kapi differenti), izda proprjament l-eccezzjoni kellha tkun ibbazata fuq il-paragrafu (b) tal-proviso ghas-subartikolu (5) tal-Artikolu 449. Din id-disposizzjoni tipprovdi li jkun hemm nullita` fl-Att ta’ Akkuza (jew f’kap partikolari) *“meta l-fatt migjub fl-att ta’ l-akkuza ma jkunx jikkostitwixxi, fis-sustanza, ir-reat migjub jew deskritt f’dak l-att.”* Hija din id-disposizzjoni, u mhux l-Artikolu 589, li l-appellant kellu jinvoka quddiem l-ewwel Qorti in sostenn ta’ l-eccezzjoni tieghu dwar in-nullita` ta’ (jew difett fi) it-tieni Kap. Il-gurisprudenza f’dan ir-rigward hija ormaj kopjuza u din il-Qorti ma tarax li ghandha ghalfejn toqghod tahli zmien ticcita d-diversi pronunzjamenti taghha in materja. Ikun hemm nullita` jew difett kif ravvizat fl-Artikolu 449(5)(b) meta l-fatti kif deskritti ma jkunux jammontaw <u>fis-sustanza</u> ghar-reat li bih l-akkuzat ikun qed jigi akkuzat. Bil-kelma “reat” wiehed ghandu necessarjament jifhem ir-reat bl-aggravji kollha li jkunu qed jigu dedotti skond il-ligi. F’dan il-kaz, ghalhekk, wiehed irid jara jekk, fil-parti espozittiva tat-tieni Kap, hemmx fis-sustanza l-elementi tas-serq u tal-kwalifiki aktar ‘l fuq imsemmija, fosthom dik tas-sekwestru tal-persuna. Issa, dejjem gie ritenut mill-Qrati ta’ Gustizzja Kriminali taghna li biex ikun hemm il-kwalifika tas-

sekwestru tal-persuna ghall-finijiet tas-serq huwa bizzejjed li dak is-serq isir “flimkien” (fis-sens tas-subartikolu (2) tal-Artikolu 262) mal-privazzjoni fir-rigward ta’ xi persuna tal-liberta` personali taghha. Fi kliem iehor, ikun hemm is-sekwestru tal-persuna ghall-finijiet tal-Artikolu 262(1)(a) mhux biss jekk persuna tigi mehuda minn post ghal iehor kontra l-volonta` taghha, imma anke jekk semplicement tigi mizmuma kontra l-volonta` taghha milli ticcaqlaq jew tigi msakkra x’imkien – basta, pero`, li jkunu jikkonkorru wkoll ghall-anqas ic-cirkostanzi, jew wahda mic-cirkostanzi, imsemmija fl-imsemmi subartikolu (2) tal-Artikolu 262. Issa ma hemmx dubbju minn qari anke superficjali tal-parti espozittiva tat-tieni Kap tal-Att ta’ Akkuza li d-deskrizzjoni moghtija – bil-konjugi Grima jigu marbuta b’*tape* u b’hekk immobilizzati – hija deskrizzjoni ta’ serq kwalifikat, *inter alia*, bis-sekwestru tal-persuna. Huwa inutili u hela ta’ zmien li jinghad aktar f’dan ir-rigward.

Ghalhekk l-appell ta’ Dominic Bonnici qed jigi respint u s-sentenza appellata konfermata. U peress li dana l-appell huwa wiehed fieragh, il-Qorti, wara li rat l-Artikolu 512(3) tal-Kodici Kriminali, tikkundanna lill-appellant multa ta’ mitt lira, konvertibbli f’ghoxrin gurnata prigunerija f’kaz ta’ nuqqas ta’ pagament skond il-ligi.

< Sentenza In Parte >

--------------------------------TMIEM--------------------------------